

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Introducere

Prin Notificarea nr.333/07.08.2001, fostul suveran al României, Mihai I de Hohenzollern Sigmaringen a cerut Primăriei orașului Sinaia restituirea în natură a tuturor imobilelor care au compus domeniul Sinaia la momentul preluării acestuia prin Decretul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare România nr.38 din 26 mai 1948.

De asemenea, prin Notificarea nr.2457/08.08.2001 a solicitat Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat" (RA-APPS) restituirea în natură a imobilelor componente ale domeniului Sinaia aflate în administrarea regiei.

Pe de altă parte, prin Scrisoarea din 12 decembrie 2003, domnul Andrew Popper, în calitate de reprezentant al fostului suveran, a cerut recunoașterea caracterului abuziv al preluării de către Stat a domeniului și restituirea *in integrum* a acestuia către fostul proprietar care, ulterior, îl va ceda statului român în schimbul unei sume de bani. Pe lângă această cerere, în scrisoare mai apar și o serie de cereri de ordin politic ca, de exemplu, recunoașterea domeniului ca fiind scaunul etern al familiei regale.

În cele ce urmează vom propune o soluție juridică menită să răspundă cererilor de ordin patrimonial ale fostului suveran. Structural, vom arăta care este legislația aplicabilă în cazul de față, cu o descriere particulară a mecanismelor *Legii nr.10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare*, situația juridică actuală a imobilelor care au compus domeniul, propunerea de rezolvare a acestei cereri precum și modalitatea de rezolvare a cererilor de ordin nepatrimonial ale fostului suveran.

Promovarea proiectului de lege alăturat este justificată prin necesitatea adoptării unor măsuri în considerarea modalităților prin care, la momentul respectiv, bunurile aparținând fostului suveran al României, Mihai I, au fost trecute în proprietatea statului român. Scopul reglementărilor propuse vizează, în principal, ideea de reparație morală, în condițiile în care aspectele de ordin material ocupă un loc subsecvent.

II. Legislația aplicabilă

Actele normative principale care sunt incidente în rezolvarea cererii de restituire a domeniului Sinaia sunt următoarele:

1. Constituția României, republicată;
2. Legea nr.213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare;
3. Legea nr.10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare.

Regula pe care Legea nr.10/2001 o consacără prin art.1 este restituirea în natură a imobilelor trecute în mod abuziv în proprietatea statului sau a altor organizații. Prevederile legii se completează cu alte acte normative reparatorii speciale anterioare și, în măsura în care acestea din urmă conțin alte măsuri, prevederile legii se aplică cu prioritate în raport cu respectivele măsuri.

De asemenea, măsurile reparatorii prevăzute de lege prevalează asupra altor proceduri care tind să înlăture de la restituirea în natură bunuri care fac obiectul acesteia.

De la această regulă există o serie de derogări, izvorâte din rațiuni de interes public. Art.16 din Legea nr.10/2001, cu modificările și completările ulterioare, enumeră limitativ aceste excepții de la restituirea în natură.

Astfel, în situația imobilelor ocupate de unități bugetare din învățământ, din sănătate, așezăminte socio-culturale sau de instituții publice (...), în vederea continuării activităților de interes public, socio-cultural sau obștesc, foștii proprietari sunt despăgubiți în condițiile legii. Restricțiile amintite vizează, în cazul nostru, statutul juridic actual al domeniului Sinaia, acela de complex muzeal (Muzeul Național Peleş).

Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr.10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.498/2003, prevăd, referitor la acest articol, că, pentru fundamentarea propunerii de menținere a afectățiunii speciale prevăzute la art.16, se vor avea în vedere și următoarele aspecte:

- imposibilitatea mutării activităților respective în alte imobile deținute legal de respectiva entitate;
- situarea imobilului este esențială pentru buna desfășurare a activităților de utilitate publică sau socială.

Guvernul este abilitat să aprobe, prin hotărâre, lista imobilelor care nu se restituie în natură.

Un capitol special din Legea nr.10/2001 conține dispoziții privind acordarea măsurilor reparatorii prin echivalent sub formă de despăgubiri bănești. Acestea se acordă în cazul în care solicitantul cere expres acest lucru, sau dacă restituirea în natură nu mai este posibilă.

Pe plan procedural, entitatea la care a fost depusă notificarea va emite o decizie de acordare a despăgubirilor bănești și va trimite notificarea prefecturii competente, pentru centralizare. Prefecturile vor trimite situațiile centralizate către Ministerul Finanțelor Publice. Ulterior, se va adopta o lege specială care va reglementa modalitățile, cuantumul și procedurile de acordare a despăgubirilor bănești. Această lege nu a fost încă adoptată.

Având în vedere toate aceste aspecte de ordin legal, propunerea Guvernului României este de a se reglementa situația juridică a unor bunuri care au aparținut fostului domeniu Sinaia prin intermediul unei legi speciale, derogându-se implicit de la prevederile Legii nr.10/2001.

III. Situația juridică actuală a imobilelor componente ale fostului domeniu Sinaia

Potrivit actelor depuse de către fostul suveran, în anexă la cererea de restituire, imobilele ce compun fostul domeniu Sinaia sunt următoarele:

1. Castelul Peleş și Castelul Pelișor (actualmente alcătuind Muzeul Național Peleş, aflat în proprietatea publică a statului român și în administrarea Ministerului Culturii și Cultelor);

2. Casa Cavalerilor, Castelul Foișor, Economatul, fostele grajduri, uzina electrică, ferma de vulpi argintii și celelalte dependințe, aflate în proprietatea statului și în administrarea RA-APPS;

3. Terenul aferent, aflat în proprietatea statului român și în administrarea RA-APPS.

În conformitate cu precizările formulate de Primăria orașului Sinaia, prin adresa nr.14691/12.10.2004, **"în domeniul privat al orașului Sinaia, precum și în anexa nr.12 din Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.128 bis/18.02.2002 cu *Inventarul bunurilor care aparțin domeniului public al orașului Sinaia*, nu figurează bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Regele Mihai I"**.

Conform prevederilor Legii nr.10/2001, fostul suveran a depus notificări la persoanele juridice care dețin imobilele ce compun domeniul Sinaia. Din conținutul acestor notificări rezultă calitatea sa de persoană îndreptățită, în sensul art.3 alin.(1) lit.a), după cum urmează:

- regele Carol I a lăsat moștenire prin testamentul din 1899, Castelul Peleş cu toate clădirile aferente și întreaga moșie Sinaia-Predeal, succesorului său la tron, Principele Ferdinand I;

- acesta din urmă, la rândul său, a lăsat moștenire, prin testament, Castelul Peleş Principei Carol al II-lea, în calitatea sa de moștenitor al tronului;

- după actul de abdicare al lui Carol al II-lea, regele Ferdinand a anulat această dispoziție și, prin Codicilul olograf din 11 ianuarie 1926, a lăsat domeniul Sinaia succesorului la tron din familie, viitorul rege Mihai I;

- testamentul a fost executat prin Actul de împărțeață din 2 decembrie 1927, prin care s-a stipulat apartenența domeniului Sinaia la Patrimoniul privat al Regelui Mihai;

- în anul 1948, prin Decretul nr.38/27.05.1948, s-a dispus cu caracter retroactiv naționalizarea tuturor bunurilor mobile și imobile care, la data de 6 martie 1945 se aflau în proprietatea regelui Mihai și a altor membri ai familiei regale. Acest act de naționalizare constituie titlul în baza căruia statul a intrat în proprietatea domeniului Sinaia.

Din analiza documentelor amintite rezultă validitatea titlului de proprietate al fostului suveran asupra imobilelor care au compus domeniul Sinaia și, pe cale de consecință, îndeplinirea condițiilor cerute de Legea nr.10/2001 pentru dobândirea calității de persoană îndreptățită a cere restituirea acestora.

IV. Propunerea de soluționare a notificării depuse de fostul suveran al României, Mihai I, cu privire la domeniul Sinaia.

Pentru rezolvarea definitivă a situației bunurilor în discuție este necesară folosirea sistemului cadru oferit de Legea nr.10/2001, sistem ce va fi adaptat la situația fostului domeniu Sinaia prin intermediul unei legi speciale.

Considerăm că se impune o atare soluție deoarece numai cadrul Legii nr.10/2001 nu permite rezolvarea, sub toate aspectele, a problemei fostului domeniu Sinaia.

Astfel, cum am arătat anterior, sub imperiul strict al Legii nr.10/2001 nu s-ar fi putut acorda, la acest moment, despăgubiri bănești fostului suveran al României, Mihai I, pentru imobilele preluate abuziv de statul comunist.

Conform prevederilor art.11 din Legea nr.213/1998, bunurile aflate în domeniul public nu pot fi înstrăinate, nu pot fi supuse executării silite și nu pot fi dobândite prin nici un mod de către persoane fizice sau juridice. Având în vedere acest regim special al bunurilor din domeniul public, precum și importanța social-culturală și economică a fostului domeniu Sinaia, este clar că el trebuie să rămână în proprietatea publică a statului.

V. Concluzii

În concluzie, opinia noastră legală privind modalitatea de soluționare a notificărilor prin care fostul suveran al României, Mihai I, a cerut restituirea în natură a imobilelor componente ale fostului domeniu Sinaia, în cadrul sistemului oferit de Legea nr.10/2001, este aceea de adoptare a unei legi speciale, prin care se vor acorda despăgubiri bănești pentru aceste imobile.

În adoptarea acestei propuneri s-a ținut seama, atât de valoarea de patrimoniu istoric, social și cultural a domeniului, cât și de voința fostului suveran de a ceda poporului român domeniul Sinaia, care va deveni domeniu public și va rămâne în proprietatea exclusivă a statului.

VI. Conținutul legii speciale

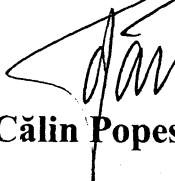
1. Restituirea în natură către fostul rege a imobilului "Vila Cavalerilor".

2. Menținerea folosinței Palatului Elisabeta, atribuit în conformitate cu prevederile Legii nr.406/2001, și în beneficiul Principesei Margareta și Principelui Radu, pe durata vieții lor.

3. Folosirea castelelor Peleş, Pelișor și Foișor, care rămân în patrimoniul statului, de către fostul rege, pentru organizarea de evenimente deosebite.

4. Aprobarea plății unei despăgubiri bănești în sumă de 30 milioane euro către fostul rege, eșalonat, în tranșe egale, pe o perioadă de 3 ani, pentru imobilele nerestituite aparținând "Domeniului Peleş", împreună cu bunurile din dotarea acestora, aflate în administrarea Ministerului Culturii și Cultelor și, respectiv, a Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat".

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

Călin Popescu-Păricăanu

